

Portfolio

Arviointimenetelmänä portfolio

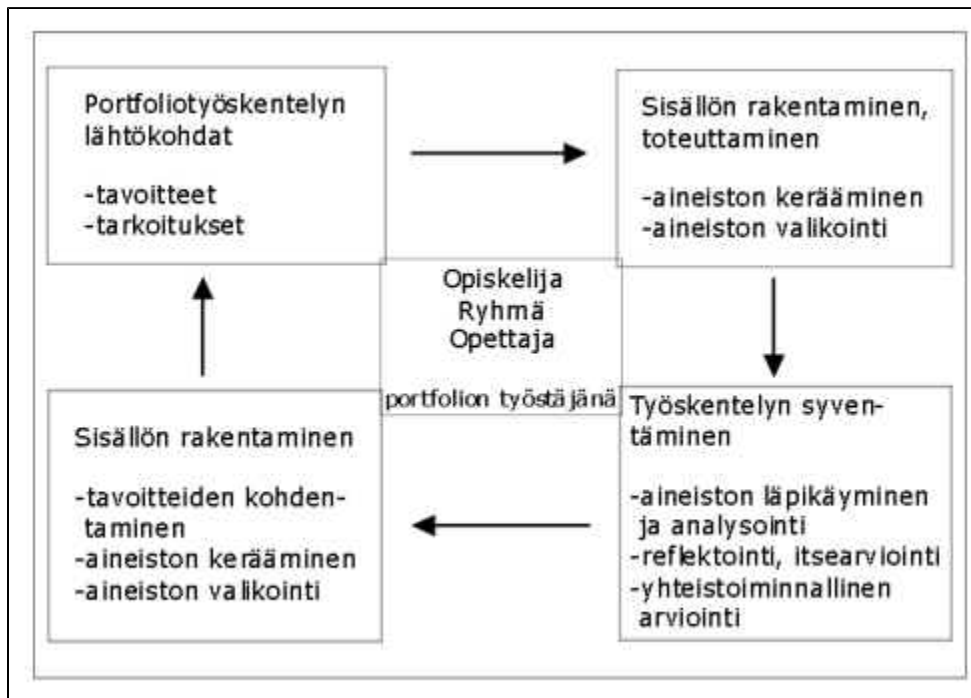
Yleistä portfolioista

Yleisesti portfolio tarkoittaa oman osaamisen itsearviointia ja dokumentointia (portare = kantaa; folia = lehti). Portfoliotoiminta on laaja-alainen ja moniulotteinen ilmiö, jota hyödynnetään opetuksen ja oppimisen eri muodoissa sekä eri sisältöalueilla. Portfolion käytön lähtökohdat muodostuvat mm. seuraavista tekijöistä (Kankaanranta 1998, 61-62, vrt. Verkkoluotsi 2005):

- **oppimistavoitteiden määrittely** - opettajien ja oppilaiden tukeminen yksilöllisten tavoitteiden asettelussa ja määrittelyssä
- **oppimisen edistäminen** - todellisen elämän oppimismahdollisuuksien luominen, oppimaan oppimisen tukeminen sekä vastuun antaminen opiskelijalle opiskelusta
- **itsearvioinnin kehittäminen ja tukeminen** - kehittymisen havaitseminen ja osoittaminen, työskentelyn prosessinomaisuuden ymmärtäminen sekä opiskelijoiden toiminnan ja työskentelyn näkyväksi tekeminen
- **opetuksen kehittäminen** - opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen sekä opetuskäytäntöjen tehokkuuden määrittely

Portfolion rakentaminen on pitkäjänteistä ja systemaattista oman työn seuraamista ja kehittämistä, jossa portfolion tavoitteenasettelu, motivaatio ja asennoituminen ovat keskeisessä asemassa (Taube 1998, 11). Portfoliotyöskentely on luonteeltaan vaiheittaista ja kehämäistä (kuvio 1), jossa omaa kehitystä, kasvua, oppimista ja toimintaa tarkastellaan yhä uudelleen (Tillema 1998, 264; ks. myös Bloomin taksonomian tasot). Sen työstämisen keskeisimmät vaiheet ovat:

- portfolion teon aloittamiseen liittyvä tavoitteenasettelu
- dokumenttien kerääminen ja tallentaminen
- työskentelyn syventäminen aineiston valikoinnin, reflektoinnin sekä palautteenannon avulla
- reflektion ja palautteenannon pohjalta omien tavoitteiden kohdentaminen
- uuden aineiston kerääminen
- uusien tavoitteiden asettelu

KUVIO 1. Portfoliotyöskentelyn keskeiset alueet (Niikkoa 2000, 10 mukailen).

Portfoliota voidaan tuottaa myös digitaalisessa muodossa, jolloin se myötäilee paperisen portfolion ideaa, mutta sen sisältö kootaan, säilytetään sekä ylläpidetään ja jaetaan elektronisessa muodossa (esim. CD-rommina, tietokonelevykkeenä, videona tai www-sivuinä). Digitaalisen portfolion etuja, perinteiseen paperiportfolioon verrattuna, ovat tehokkaammat julkaisukanavat sekä monipuolisemmat keinot osaamisen tallentamisessa, esittämisessä ja ylläpidossa (mm. multimedia, linkitykset ja verkostojen osoittaminen). (Barrett 1999, 45-46; Marttila & Rantanen 2001.)

Portfolion lopullinen muoto määräytyy tarkoituksen perusteella. Tärkeintä ei ole portfolion ulkoasu vaan tuottamis-, valikointi- ja arvioimisprosessi, jossa opiskelija käy läpi opiskelujakson tehtävät, arvioi niiden sisältöä sekä laatua jakson tavoitteiden ja itse määäämiensä kriteerien

näkökulmasta. (Judén-Tupakka 2002.)

Portfoliota käytetään myös arviointivälineenä. Tämä kuvastaa laajempaa ihmiskäsityksen muutosta koulutuskäytännöissä ja yhteiskunnassa. (Pitkälä & Lonka 1999, 92.) Tilleman (1998, 273-275) tutkimuksen tulosten mukaan portfolio ennustaa ja kuvaa paremmin opiskelijan toimintaa, vahvuuksia ja heikkouksia sekä kehittymismahdollisuuksia kuin täytettävät itsearviointi- tai vertaisarviointilomakkeet. Portfolion työstäminen voi olla myös oman opetustyön kehittämistä sekä itsearvioinnin että opiskelija- ja kollega-arvioinnin avulla (Tenhula, Kuure, Koponen & Karjalainen 1996, 63). Arviointivälineenä portfolio painottaa oppilaskeskeisyyttä ja yksilöllisyyttä (Linnakylä, Kankaanranta & Pollari 1996, 3). Näin ollen siitä on muodostunut tärkeä arvioinnin, opetuksen ja oppimisen väline. (Linnakylä 1994, 125.)

POHDITTAVAA

- Millaisia muotoja portfoliolla voi olla? (lähdevinkit: Electronic Learning Community [Different Types of Portfolios](#); Joensuun yliopisto [Portfolio oppimisen ja kasvun välineenä](#))
- Millaisista osaprosesseista portfolio koostuu? (lähdevinkit: Joensuun yliopisto [Portfolio oppimisen ja kasvun välineenä](#); Helsingin yliopisto, Käyttäytymistieteiden laitos [Portfolio](#))
- Portfolion sanotaan olevan syklinen? Miksi näin? Tuoko tämä etuja tai haittoja?
- Millaisia ongelmia portfolion tuottamisessa voi olla?
- Miten oppiminen näkyy portfoliossa?
- Miten osaaminen tai osaamattomuus näkyy portfoliossa?

Lisämateriaalia aiheesta

Indiana University of Bloomington. 2005. [Portfolio Guidelines](#).

Liu, E. Z-F., Zhuo, Y-C. & Yuan, S.-M. 2004. [Assessing Higher-order Thinking Using a Networked Portfolio System with Peer Assessment](http://www.findarticles.com/p/articles/mi_qa3756/is_200401/ai_n9362924). International Journal of Instructional Media.

http://www.findarticles.com/p/articles/mi_qa3756/is_200401/ai_n9362924]Paulson, F. L., Paulson, P. R. & Meyer, C. A. 1991. What makes a Portfolio a Portfolio? Educational Leadership 48 (5), 60-63. (EBSCOhost)
Pollari, P., Kankaanranta, M. & Linnakylä, P. (toim.) 1996. Portfolion monet mahdollisuudet. Jyväskylä: Kasvatustieteiden tutkimuslaitos. TieVie. [Opetusportfolio palautteena](#).